

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

**Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Etap szkolny

KOD UCZNIA

.....

Drogi Uczniu!

Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. masz do rozwiązania **21 zadań**, w tym:
  - a. **zadania zamknięte** gdzie podane są odpowiedzi, z których tylko **jedna jest poprawna**; za każde poprawnie rozwiązane zadanie z tej grupy otrzymasz 1 punkt; jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź; jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
  - b. **zadania otwarte** wymagają samodzielnego napisania odpowiedzi; punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania;
2. za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie **40 punktów**;
3. odpowiedzi udzielaj długopisem/piórem; nie używaj ołówka, gumki ani korektora;
4. uważnie czytaj wszystkie polecenia;
5. po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi;
6. na rozwiązanie zadań masz **60 minut**.

Powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		_____%

Tekst do zadań od 1. do 16.

NOCNY ZŁODZIEJ

Dni wlokły się w nudzie. Wielu krasnoludów spędzało czas na układaniu i porządkowaniu skarbów. Teraz już Thorin mówił o Arcyklejnocie Thraina i gorąco prosił, żeby pilnie szukali go po wszystkich zakątkach.

– Ten klejnot mego ojca – rzekł – sam jest wart więcej niż cała rzeka złota, a dla mnie wręcz nie ma ceny! Z całego skarbu ten jeden kamień uważam za swoją osobistą własność i srodze bym ukarał tego, kto by go znalazł i przywłaszczył sobie.

Bilbo usłyszał te słowa i zląkł się na myśl, co by się stało, gdyby odkryto ów kamień schowany w zawiniątku starej odzieży, którego używał zamiast poduszki. Nic jednak nie powiedział, bo w nudzie tych powszednich dni pewien plan zaczynał się już wylęgać w małej główce hobbita.

W ten sposób przeszedł jakiś czas, aż kruki przyniosły wieść, że Dain z oddziałem ponad pięciuset krasnoludów spieszy spod Żelaznych Wzgórz od północo-wschodu i jest już zaledwie o dwa dni marszu od doliny Dal.

– Nie mogą jednak dotrzeć pod Górę niepostrzeżenie – powiedział Roak. – Obawiam się, że w dolinie dojdzie do bitwy. Nie wydaje mi się to wcale pomyślne. Chociaż to bardzo bitne plemię, nie zdołają przecież pokonać armii, która was oblega. A nawet gdyby zwyciężyli, co na tym zyskacie? Wkrótce za nimi nadejdzie zima i śniegi. Jak się tutaj wyżywić bez pomocy życzliwych sąsiadów? Smoka już nie ma, ale bogactwa mogą się stać waszą zgubą.

Thorin wszakże nie dał się przekonać. [...]

Tej nocy Bilbo powziął decyzję. Noc była ciemna, bezksiężycowa. Począł, aż się ściemniło zupełnie, poszedł w kąt groty tuż pod bramę, wyciągnął ze swego zawiniątku zwój liny oraz Arcyklejnot spowity w jakąś szmatkę. Potem wdrapał się na szczyt muru. [...] Bilbo włożył pierścień na palec, zaczepił linę, zjechał po niej na drugą stronę muru i ruszył przed siebie. Miał mniej więcej pięć godzin czasu. [...]

Tak się stało, że mniej więcej w dwie godziny po wymknięciu się z Głównej Bramy Bilbo siedział grzejąc się przy ognisku przed wielkim namiotem, a naprzeciw niego, przyglądając mu się z ciekawością, zasiedli król elfów i Bard. Pierwszy raz w życiu widzieli hobbita w zbroi księcia elfów, owiniętego na dobitkę w kawałek starego koca.

– Doprawdy, moi panowie – mówił Bilbo rzeczowym tonem człowieka interesów – położenie jest niemożliwe. Osobiście czuję się już bardzo znużony tym stanem rzeczy. Chciałbym co prędzej znaleźć się z powrotem w moim ojczystym kraju na zachodzie, wśród rozsądnych stworzeń. Ale jestem finansowo zainteresowany w tej wyprawie, jestem udziałowcem w jednej czternastej części [...] Ze swej strony jestem jednak skłonny rozpatrzyć życzliwie wasze żądania i odjąć od ogólnej sumy to, co wam się należy, nim upomnę się o swoją część. Nie znacie wszakże Thorina tak dobrze, jak ja go znam. Ręczę, że choćby miał umrzeć z głodu, gotów jest siedzieć na swojej górze złota, póki wy tu pozostaniecie.

– Ano, niech siedzi! – rzekł Bard. – Szaleniec zasłużył sobie na głodową śmierć.

– Słusznie – odparł Bilbo. – Rozumiem wasz punkt widzenia. Ale zima nadciąga wielkimi krokami. Lada dzień zaczną się śnieżyce i tak dalej, a wtedy nawet elfom, jak sądzę, trudno będzie poradzić sobie z dostawami. Powstaną również inne trudności. [...] Widzę, że nie wiecie o pewnych wydarzeniach, które są mi znane. Mogę wam powiedzieć, że Dain jest o niespełna dwa dni marszu stąd i prowadzi co najmniej pięciuset bitnych krasnoludów; wielu z nich przeszło zaprawę w okrutnych wojnach między krasnoludami a goblinami, o tym z pewnością słyszeliście. Może dojdzie do poważnych kłopotów, kiedy Dain tu nadciągnie.

– Dlaczego nam o tym mówisz? Czy zdradzasz swoich przyjaciół? Czy chcesz nas wystraszyć? – spytał posępnie Bard.

– Drogi Bardzie! – pisał Bilbo. – W zbyt gorącej wodzie jesteś kąpany! Nigdy nie zetknąłem się z tak podejrzliwymi ludźmi. Przecież ja usiłuję właśnie oszczędzić kłopotów obu stronom. Posłuchajcie, co wam chcę zaproponować.

– Mów! – odpowiedzieli.

– Spójrzcie – rzekł Bilbo. – Ofiaruję wam to! – i wyciągnąwszy z kieszeni Arcyklejnot, wyłuskał go ze szmatki. Nawet król elfów, choć oczy jego przywykły do wszelkich cudownych i pięknych rzeczy, osłupiał z zachwyty. Nawet Bard umilkł i patrzył na klejnot w olśnieniu. Jakby kula pełna księżycowego blasku zawisła przed nimi w sieci utkanej z promieni mroźnych gwiazd.

– To jest Arcyklejnot Thraina – powiedział Bilbo. – Serce Góry, a także serce Thorina. Ceni ten kamień wyżej niż całą rzekę złota. Daję go wam. On wam pomoże w rokowaniach z Thorinen.

I Bilbo, nie mogąc opanować drżenia i żałośnie żegnając wzrokiem cudowny kamień, wręczył go Bardowi, który jakby urzeczony trzymał chwilę klejnot na dłoni.

– Jakie masz prawo nim rozporządzać? Czy jest twoją własnością? – spytał wreszcie, wyraźnie zdobywając się na wysiłek.

– No, prawdę mówiąc – rzekł hobbit zakłopotany – nie jest, biorąc rzecz ściśle, moją własnością, ale, widzicie, gotów jestem w zamian za niego rzec się udziału w łupach. Może jestem włamywaczem – tak przynajmniej nazwały mnie krasnoludy, bo osobiście nigdy się nim naprawdę nie czułem – ale włamywaczem mniej więcej uczciwym, jak mi się zdaje. W każdym razie wracam teraz, niech krasnoludy zrobią ze mną, co zechcą. Mam nadzieję, że mój dar okaże się pożyteczny.

Król elfów z nowym podziwem przyglądał się hobbitowi.

– Bilbo Baggins! – rzekł. – Jesteś bardziej godzien zbroi księcia elfów niż niejeden elf, który by w niej okazałej wyglądał.

J. R. R. Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*, tłum. Maria Skibniewska, Warszawa 1997.

Zadanie 1. (0–2)

Wyjaśnij, dlaczego doszło do oblężenia Ereboru przez armię złożoną z ludzi i elfów.

Tu nie pisz.

0	1	2
---	---	---

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie – zaznacz znakiem X poprawną odpowiedź.

Dla Thorina Arcyklejnot Thraina *wart był więcej niż cała rzeka złota*, ponieważ

- A. świadczył on o kunszcie dawnego krasnoludzkiego rzemiosła.
- B. był on wyjątkowo dużym i cennym kamieniem szlachetnym.
- C. odbijał promienie światła, wydobywając z siebie kolory tęczy.
- D. stanowił symbol władzy każdego następnego Króla pod Górą.
- E. był sentymentalną pamiątką rodzinną po jego męskich przodkach.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie – zaznacz znakiem X poprawną odpowiedź.

Bilbo Baggins spotkał się z królem elfów i Bardem, aby

- A. omówić podział łupów wojennych.
- B. pomóc im w negocjacjach z Thorinem.
- C. zawrzeć przymierze przeciwko Dainowi.
- D. znaleźć ochronę przed gniewem Thorina.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Zadanie 4. (0–2)

Wyjaśnij, w jaki sposób hobbit wszedł w posiadanie Arcyklejnotu.

Tu nie pisz.

0	1	2
---	---	---

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–2)

Czy Bilbo Baggins miał prawo rozporządzać Arcyklejnotem? Odnosząc się do przytoczonego fragmentu powieści, oceń postępowanie hobbita, wskazując jego cechy. Uzasadnij swoją ocenę.

Tu nie pisz.

0	1	2
---	---	---

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–3)

W angielskim oryginale powieści Bilbo znalazł *Arkenstone* (co w języku staroangielskim znaczy *drogocenny kamień*), w przekładzie Marii Skibniewskiej był to *Arcyklejnot*, a u Jerzego Łozińskiego i Pauliny Braiter – *Arkamień*. Które tłumaczenie najtrafniej oddaje charakter znalezionego przez Bilba artefaktu? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Tu nie pisz.

0	1	2	3
---	---	---	---

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–2)

Sformułuj argument uzasadniający tezę, że bez udziału Bilba Bagginsa wyprawa krasnoludów zakończyłaby się klęską. Argument poprzyj przykładem stanowiącym jego uzasadnienie

Tu nie pisz.

0	1	2
---	---	---

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Wskaż bohatera lektury szkolnej, który podobnie jak Bilbo, odbywa długą podróż, zdobywa doświadczenie i poznaje siebie. Podaj tytuł i autora utworu.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Dokończ zdanie – zaznacz znakiem X poprawną odpowiedź.

W przytoczonym fragmencie powieści narrator

- A. był naocznym świadkiem zdarzeń, o których opowiada.
- B. pozostaje anonimowy, ale wielokrotnie zwraca się bezpośrednio do swoich czytelników.
- C. jest wszechwiedzący, ponieważ zna losy bohaterów, ich myśli i intencje.
- D. opowiada o zdarzeniach w pierwszej osobie liczby pojedynczej.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Zadanie 10. (0–1)

Podaj przykłady dwóch elementów baśniowych występujących w przytoczonym fragmencie utworu J.R.R. Tolkiena.

.....

.....

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Zadanie 11. (0–1)

Odpowiadając na pytanie Barda, Bilbo używa zwrotu *jesteś kąpany w gorącej wodzie*. Dokończ zdanie – zaznacz znakiem X poprawną odpowiedź.

Synonimem określenia użytego przez Bilbo jest wyraz

- A. podejrzliwy.
- B. niecierpliwy.
- C. zdenerwowany.
- D. nieuprzejmy.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ zdanie – zaznacz znakiem X poprawną odpowiedź.

W opisie Arcyklejnotu *Jakby kula pełna księżycowego blasku zawisła przed nimi w sieci utkanej z promieni mroźnych gwiazd* narrator posłużył się

- A. przenośnią.
- B. ożywieniem.
- C. porównaniem.
- D. apostrofą.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Zadanie 13. (0–2)

Wyjaśnij znaczenie przedrostka *arcy-*. Podaj przykład innego rzeczownika utworzonego z użyciem tej części słotwórczej.

Wyjaśnienie:.....

.....

Przykład:.....

Tu nie pisz.

0	1	2
---	---	---

Zadanie 14. (0–1)

Jakiego przedrostka użyjesz, aby stworzyć synonim wyrazu *Arcyklejnot*? Zaznacz znakiem X poprawną odpowiedź.

- A. Krypto-
- B. Pseudo-
- C. Nad-
- D. Eks-

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Zadanie 15. (0–2)

Wyjaśnij, dlaczego znaleziony przez Bilba artefakt nazwano *Arcyklejnotem* lub *Sercem Góry* i jakie to ma konsekwencje dla poprawności ortograficznej.

Tu nie pisz.

0	1	2
---	---	---

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)

Określ kategorię znaczeniową wyrazu *włamywacz* i utwórz dwa inne wyrazy z tym formantem.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Kategoria znaczeniowa .....

Inne wyrazy.....

Teksty do zadań od 17. do 20.

Ignacy Krasicki

PRAWDA, SATYRYK I PANEGIRYSTA

Rzadko kłamca z swojego rzemiosła korzysta¹.

Zeszli² Prawdę satyryk i panegirysta³.

Chcieli od niej nadgrody za podjętą pracę:

«Jakoście zasłużyli – rzekła – tak zapłacę».

Wtem radośni od Prawdy wzięli w podarunku

Każdy pełne naczynie przyprawnego trunku.

Jaki był, skosztowawszy poznali po szkodzie:

Pierwszy znalazł truciznę w żółci⁴, drugi w miodzie.

Ignacy Krasicki, *Bajki*, BN, Kraków 1975

¹ **korzysta** – tu: odnosi korzyść, zostaje wynagrodzony

² **zeszli** – tu: spotkali

³ **panegiryk** – utwór pochwalny, wysławiający jakąś osobę lub wydarzenie; panegirysta – twórca panegiryków,

⁴ **żółć** – gorzka, żółto-brunatna substancja wydzielana przez wątrobę; *przen.* gorycz, gniew, irytacja, złość

Zadanie 17. (0–1)

Uzupełnij notatkę na temat bohaterów bajki właściwymi informacjami.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Negatywni bohaterowie bajki Krasickiego zostali ukazani na zasadzie kontrastu, bo jeden ..... , a drugi ..... . Niewątpliwie jednak przesadzili w swoich działaniach, bo ..... pomylił zasadną krytykę z paszkwilem szkalującym lub zniesławiającym innych, a ..... bezkrytycznie chwalił wszystko i wszystkich bez wyboru. Zostali ukarani przez Prawdę trucizną, bo obaj .....

Zadanie 18. (0–1)

Na czym polega paradoksalność sytuacji przedstawionej w bajce? Odpowiedz po zapoznaniu się z definicją słownikową wyrazu **paradoks**.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

PARADOKS

1. «twierdzenie zaskakująco sprzeczne z przyjętym powszechnie mniemaniem, często ujęte w formę aforyzmu; też: sytuacja pozornie niemożliwa, w której współistnieją dwa całkowicie różne lub wykluczające się fakty»
  2. «rozumowanie pozornie oczywiste, ale wskutek zawartego w nim błędu prowadzące do wniosków jawnie sprzecznych ze sobą lub z uprzednio przyjętymi założeniami»
- paradoksalny • paradoksalnie • paradoksalność

sjp.pwn.pl

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0–1)

Przeczytaj podane zdanie, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk 19.1. i 19.2. Wpisz właściwą literę (A, B lub C, D) w lukę.

Tu nie pisz.

0	1
---	---

Utwór Ignacego Krasickiego PRAWDA, SATYRYK I PANEGIRYSTA jest przykładem bajki 19.1. _____, ponieważ 19.2. _____.

19.1.

- A. narracyjnej
B. epigramatycznej

19.2.

- C. przedstawia prostą sytuację z udziałem kontrastujących postaci
D. zawiera prostą fabułę z wyrażeniami zarysowanymi bohaterami

Brudnopis

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.